

FEDERALNO MINISTARSTVO OBRAZOVANJA I NAUKE

IZVJEŠTAJ

za 2012. godinu o postignutom napretku u izvršavanju ciljeva i mjera iz Operativnog plana aktivnosti na provođenju mjera i preporuka sadržanih u Analizi stanja u oblasti srednjeg obrazovanja sa prijedlogom mjera za usklađivanje obrazovanja sa potrebama privrede

Mostar, decembar/prosinac 2012. godine

U skladu sa Zaključkom V. broj: 679/2011 koji je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine donijela na 12. sjednici, održanoj 7. 7. 2011. godine, a kojim je data saglasnost na Operativni plan aktivnosti na provođenju mjera i preporuka sadržanih u Analizi stanja u oblasti srednjeg obrazovanja s prijedlogom mjera za usklađivanje obrazovanja s potrebama privrede u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Operativni plan), Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke je, kao nositelj aktivnosti izrade Operativnog plana, dužno podnijeti godišnji izvještaj Vladi Federacije Bosne i Hercegovine o postignutom napretku u izvršavanju ciljeva i mjera iz Operativnog plana.

U cilju realizacije ciljeva i mjera iz Operativnog plana, Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke je u toku 2012. godine poduzelo sljedeće aktivnosti:

1. Organizovana su dva stručna skupa u saradnji sa Projektom njemačkog društva za međunarodnu saradnju (GIZ):
 - Okrugli sto na temu „Obrazovanje odraslih i cjeloživotno učenje u kontekstu razvoja bh. društva“;
 - Okrugli sto o nastavnim planovima i programima i cjeloživotnom učenju.
2. Na prijedlog federalnog ministra obrazovanja i nauke u ulozi predsjedavajućeg Koordinacije ministara obrazovanja i nauke u Federaciji Bosne i Hercegovine, ovo tijelo je na 7. sjednici, održanoj 28. 2. 2012. godine, donijelo Odluku o formiranju Radne grupe za uvođenje eksterne mature u osnovne i srednje škole u Federaciji Bosne i Hercegovine, kao i o formiranju Radne grupe za izradu jedinstvenih pedagoških standarda i normativa u osnovnom i srednjem obrazovanju u Federaciji Bosne i Hercegovine.
3. Ministarstvo je 5. 12. 2012. godine uputilo zahtjev svim institucijama čiji su predstavnici učestvovali u Radnoj grupi za izradu Operativnog plana za dostavljanje informacija o poduzetim mjerama i izvršenim aktivnostima za koje su bili zaduženi u Operativnom planu.
Odgovor na navedeni zahtjev u zadanom roku su dostavile sljedeće institucije: Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH (Odjeljenje za srednje stručno obrazovanje i obuku, obrazovanje odraslih i cjeloživotno učenje); Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona; Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona; Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona, te Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona.

Posmatrano po mjerama navedenim u Operativnom planu, ostvareni napredak se može rezimirati, kako slijedi:

Mjera 1: Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke, u saradnji sa nadležnim kantonalnim ministarstvima obrazovanja, razmotrit će mogućnost uvođenja obaveznog srednjoškolskog obrazovanja u najkraćem trajanju od 2 godine.

Ovu mjeru su do sada implementirali sljedeći kantoni:

- Kanton Sarajevo, koji je uveo obavezno srednjoškolsko obrazovanje u dvogodišnjem trajanju u školskoj 2010/11. godini;

- Bosansko-podrinjski kanton, koji je uveo obavezno srednje obrazovanje u dvogodišnjem trajanju u školskoj 2012/13. godini;
- Unsko-sanski kanton, koji je uveo obavezno srednje obrazovanje u trajanju od jedne i dvije godine u školskoj 2012/13. godini;
- U Zeničko-dobojskom kantonu, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport je izradilo Izvještaj strateškog planiranja u oblasti obrazovanja za 2012. godinu i Akcioni plan strateškog planiranja u oblasti obrazovanja za 2013. godinu u okviru kojih je razmatrana i mogućnost uvođenja obaveznog srednjoškolskog obrazovanja u dvogodišnjem trajanju.

U kontekstu ove mjere treba istaći aktivnosti koje su se odvijale na izradi Inicijalnog materijala za uvođenje eksterne mature kao oblika standardizovanog vanjskog vrednovanja učeničkih postignuća u osnovnim i srednjim školama u BiH. Radna grupa je izradila Inicijalni materijal koji je upućen prema Konferenciji ministara obrazovanja u BiH.

Jedan od ključnih problema odgojno-obrazovnog sistema u Bosni i Hercegovini je svakako i nedovoljno izgrađen mehanizam koji bi osigurao zajamčen kvalitet i standarde koji se obično primjenjuju. Kao rezultat toga, djeca po završetku osnovne i srednje škole često stižu različit nivo obrazovanja, iako je njihov nominalni rezultat (razred) isti, što dovodi do velikih problema pri prelasku na viši stepen obrazovanja. Kao najbolje rješenje ovoga problema obično se primjenjuje standardizirani i provjerljiv test znanja – eksterna matura na kraju osnovne i srednje škole. Takav ispit polažu svi učenici završnih razreda osnovne i srednje škole. Navedeni ispit podrazumijeva zajednički program, nastavni plan i program i nivo testiranja, te onemogućava pojedinačnu identifikaciju učenika (identifikacija je moguća samo na osnovu bar koda koji se nalazi na testu). Testove pregledaju vanjski ispitivači, te se na taj način osigurava maksimalna transparentnost, jednak tretman i standardizirana provjera znanja. I u Strateškim pravcima razvoja obrazovanja u Bosni i Hercegovini 2008-2015 (str. 14) predviđeno je polaganje eksterne mature: „Mogućnosti za školovanje nakon obaveznog obrazovanja bit će proširene uvođenjem različitih programa općeg i srednjeg stručnog obrazovanja. Svi će učenici četverogodišnjih srednjih škola polagati eksternu maturu radi standardiziranja ishoda učenja, te standardizacije protoka prema visokom obrazovanju. Pored opće gimnazije, razvijat će se i druge vrste općeobrazovnih srednjih škola.”

Mjera 2: Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke, u saradnji sa kantonalnim ministarstvima obrazovanja i sindikatima, pokrenut će aktivnosti na donošenju Prijedloga pedagoških standarda i normativa za srednje obrazovanje u Federaciji Bosne i Hercegovine, po evropskom modelu, a koji će poslužiti kao model za donošenje propisa na kantonalnom nivou.

Koordinacija ministara obrazovanja i nauke u Federaciji Bosne i Hercegovine je na sedmoj sjednici, održanoj 28. 2. 2012. godine, donijela Odluku o formiranju Radne grupe za izradu jedinstvenih pedagoških standarda i normativa za osnovno i srednje obrazovanje u Federaciji Bosne i Hercegovine. Radnu grupu čine predstavnici Federalnog i kantonalnih ministarstava obrazovanja te sindikata.

Jedinstveni standardi i normativi su preduslov osiguranja jednakih pedagoških i materijalnih uslova u svim osnovnim i srednjim školama u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Dosad je urađen prijedlog dokumenta radi osiguranja jednakih pedagoških i materijalnih uslova u svim osnovnim i srednjim školama u Federaciji Bosne i Hercegovine kao zajednička osnova u osiguranju uslova za obrazovno-odgojni rad. Svim učenicima i nastavnicima osigurava se ista polazna osnova za stvaralački razvoj i razvoj sposobnosti učenika.

Pedagoškim standardima utvrđuju se materijalni, kadrovski i drugi uslovi prilikom izgradnje i opreme školskog prostora, koji osiguravaju jednake uslove za rad svih škola i ravnomjeran razvoj osnovnog i srednjeg odgoja i obrazovanja u određenom periodu. Pedagoškim normativima propisuju se uslovi opremanja škole sredstvima rada neophodnim za ostvarivanje programskih zadataka (elementi razvijenosti i veličina škole, prostor i nastavna sredstva, oblici rada, broj učenika u odjeljenju, broj i struktura nastavnog kadra, norma časova, broj i struktura stručnih saradnika i saradnika u nastavi, pomoćnog i tehničkog osoblja i broj i struktura administrativno-finansijskog osoblja).

Mjera 3: Uspostavljanje obaveznih programa profesionalne orijentacije/usmjeravanja u završnim razredima osnovne i srednje škole.

Prema dostupnim informacijama, do sada je Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona donijelo Program profesionalne orijentacije, koji se primjenjuje u osnovnim i srednjim školama od školske 2012/13. godine.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona i Pedagoški zavod Zenica u okviru svojih redovnih aktivnosti realiziraju projekte profesionalne orijentacije/usmjeravanja učenika završnih razreda osnovnih i srednjih škola. U osnovnim i srednjim školama u ovom kantonu aktivnosti profesionalne orijentacije za učenike završnih razreda provode školski pedagozi.

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona i Pedagoški zavod Tuzlanskog kantona su radi unapređenja aktivnosti profesionalne orijentacije propisali Pedagoške kartone za praćenje djece u predškolskim ustanovama i osnovnim školama. Pedagoški karton predstavlja ulazne parametre za izdavanje Lista profesionalne orijentacije za učenike završnog razreda osnovne škole, koji će se izdavati kao dodatak svjedočanstvu o završenom osnovnom odgoju i obrazovanju, a izdavanje istog uz svjedočanstvo će početi na kraju školske 2012/13. godine. Ovo ministarstvo je organiziralo i obuku za pedagoge, odgajatelje i nastavnike za primjenu propisanih pedagoških kartona. Uz navedeno, pripremljen je i Pedagoški karton za učenike srednjih škola, a njegova primjena će početi nakon što se donese Pravilnik o vođenju evidencije i dokumentacije u srednjim školama.

Mjera 4: Raditi na stvaranju uslova za primjenu modularnih nastavnih planova i programa u srednjim školama u Federaciji BiH, vršiti obuku nastavnika za primjenu istih i njihovo kontinuirano stručno usavršavanje u oblasti savremenih tehnologija i metoda rada.

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH (u daljem tekstu: Agencija) je uz podršku projekta EU VET 4, a u saradnji s Ministarstvom civilnih poslova, ministarstvima obrazovanja, pedagoškim zavodima, školama i predstavnicima tržišta rada (poslodavaca) razvila standarde zanimanja za svih deset zanimanja iz porodice zanimanja Poljoprivreda i prerada hrane. Pored navedenog, Agencija je utvrdila metodologiju razvoja standarda zanimanja koja se može

primjenjivati ubuduće u izradi standarda zanimanja za ostale porodice zanimanja. Svi nastavnici u BiH koji su zaposleni u školama koje obrazuju za zanimanja iz porodice Poljoprivreda i prerada hrane su trebali proći obuku za primjenu modularnih nastavnih planova i programa i novih metoda ocjenjivanja do kraja decembra 2012. godine.

U svim školama u Federaciji Bosne i Hercegovine koje obrazuju za zanimanja iz porodice Poljoprivreda i prerada hrane nastava se od školske 2012/13. godine realizuje po modularnim nastavnim planovima i programima, koji su revidirani nakon izrade standarda zanimanja za ovu porodicu.

Kako bi se pospješilo i olakšalo uvođenje modularnih nastavnih programa u srednje stručne i tehničke škole, a koji su izrađeni za 79 zanimanja, Agencija je izradila plan promovisanja modularne nastave u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Agencija je, uz konsultativno-stručnu podršku Evropske unije, evaluirala modularne nastavne planove i programe za 36 zanimanja iz 5 porodica zanimanja¹. Predstavnici Agencije, u saradnji sa EU VET 4 projektom, su proveli obuku nastavnika u pilot školama za implementaciju modularnih nastavnih planova i programa.

Prema dostupnim informacijama, u Bosansko-podrinjskom kantonu se primjenjuju modularni nastavni planovi i programi prema porodicama zanimanja za koje su isti izrađeni. U Zeničko-dobojskom kantonu doneseni su svi potrebni podzakonski akti za uspješnu implementaciju modularnih nastavnih planova i programa, a od ukupnog broja učenika srednjih stručnih i tehničkih škola, njih 12,5% se obrazuje po modularnim nastavnim planovima i programima.

U Unsko-sanskom kantonu, kontinuirano se provodi obuka i stručno usavršavanje nastavnika za primjenu modularnih nastavnih planova i programa. Osim navedenog, u proces izrade nastavnih planova i programa za srednje stručno obrazovanje su bili uključeni svi socijalni partneri.

U Tuzlanskom kantonu, modularni nastavni planovi i programi se primjenjuju u svim srednjim školama koje obrazuju učenike za zanimanja iz sljedećih porodica zanimanja: Poljoprivreda i prerada hrane; Šumarstvo i obrada drveta; Geodezija i građevinarstvo; Ugostiteljstvo i turizam; Ekonomija, pravo, administracija i trgovina. Uz navedeno, modularni nastavni planovi i programi se provode u pilot školama za sljedeće porodice zanimanja: Geologija, rudarstvo i metalurgija; Hemija, nemetali i grafičarstvo; Tekstil i kožarstvo; Saobraćaj; Zdravstvo; ostale djelatnosti. Vrijedno je spomenuti da se u okviru modernizacije nastavnog plana i programa elektrotehničke struke, u JU Mješovitoj srednjoj elektrotehničkoj školi Tuzla nastava već šestu godinu realizuje na principima modularnih nastavnih planova i programa u saradnji sa GTZ-om. Pedagoški zavod Tuzlanskog kantona, u okviru aktivnosti koje se odnose na stručno usavršavanje nastavnika, provodi obuku srednjoškolskih profesora za primjenu modularnih nastavnih planova i programa.

Mjera 5: Donošenje kantonalnih propisa koji reguliraju oblast srednjeg stručnog obrazovanja i obuke te implementacija odredbi Okvirnog zakona o srednjem stručnom obrazovanju i obuci, posebno u dijelu koji se odnosi na uspostavljanje tripartitnih i savjetodavnih vijeća, što će u većoj mjeri doprinijeti definiranju politike srednjeg stručnog obrazovanja, a posebno upisne politike, koja će u većoj mjeri biti usklađena sa potrebama tržišta rada.

¹ Mašinstvo/strojarstvo i obrada drveta; Ekonomija, pravo, administracija i trgovina; Ugostiteljstvo i turizam; Šumarstvo i obrada drveta; Geodezija i građevinarstvo.

U Federaciji BiH, sljedećih šest kantona je uskladilo zakone koji uređuju oblast srednjeg stručnog obrazovanja i obuke sa Okvirnim zakonom o srednjem stručnom obrazovanju i obuci u BiH:

1. Zeničko-dobojski kanton,
2. Kanton Sarajevo,
3. Posavski kanton,
4. Bosansko-podrinjski kanton,
5. Unsko-sanski kanton i
6. Tuzlanski kanton.

U Bosansko-podrinjskom kantonu je školske 2011/12. godine formirano tripartitno savjetodavno vijeće.

Vlada Tuzlanskog kantona je, također, donijela odluku o osnivanju tripartitnog savjetodavnog vijeća Tuzlanskog kantona („Službene novine Tuzlanskog kantona“, br. 06/12).

U Unsko-sanskom kantonu je donesen Pravilnik o koordinaciji srednjeg obrazovanja sa tržištem rada, a pokrenute su i aktivnosti na uspostavljanju tripartitnog savjetodavnog vijeća.

Mjera 6: Stvaranje najpovoljnijih uslova za obrazovanje i obuku odraslih te poticanje kraćih programa dokvalifikacije, prekvalifikacije, profesionalne obuke i drugih sličnih programa.

Kao što je navedeno u uvodnom dijelu ovog izvještaja, Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke je, u saradnji sa Projektom njemačkog društva za međunarodnu saradnju (GIZ), 11. 6. 2012. godine održalo okrugli sto na temu „Obrazovanje odraslih i cjeloživotno učenje u kontekstu razvoja bh. društva“. Na ovom stručnom skupu je predstavljena „Informacija o obrazovanju odraslih i cjeloživotnom učenju u Federaciji Bosne i Hercegovine u kontekstu reforme srednjeg obrazovanja i obuke“ koju je izradilo Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke, a usvojila Vlada Federacije Bosne i Hercegovine. Kao najznačajniji izazovi za unapređenje oblasti obrazovanja odraslih i cjeloživotnog učenja identificirani su: nedostatak pravnog i institucionalnog okvira, nedostatak istraživanja i razvojnih aktivnosti u ovoj oblasti, te odsustvo sistema identifikacije i priznavanja neformalnog obrazovanja i informalnog učenja. Među zaključcima donesenim na ovom skupu najznačajniji su bili da je obrazovanje odraslih do sada bilo na margini reformskih procesa te da neformalno obrazovanje i informalno učenje odraslih nisu bili prepoznati kao jedna od aktivnih mjera za smanjenje nezaposlenosti.

Prema dostupnim informacijama, u Bosansko-podrinjskom kantonu su u toku 2012. godine, kroz saradnju Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport BPK, privrednih subjekata i Kantonalne službe za zapošljavanje, realizovani kraći programi dokvalifikacije i prekvalifikacije za odrasle polaznike.

U Tuzlanskom kantonu je kroz novi Zakon o srednjem obrazovanju i odgoju („Službene novine Tuzlanskog kantona“, br. 17/11) regulisano i srednje stručno obrazovanje i obuka odraslih. Prema informaciji Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona, skoro sve stručne/tehničke škole u Tuzlanskom kantonu svake školske godine organizuju edukaciju odraslih polaznika, a u ovom kantonu radi i Privatna ustanova Centar za obrazovanje odraslih Gračanica.

U Unsko-sanskom kantonu je u proceduri donošenje Zakona o obrazovanju odraslih, koji će osigurati adekvatno zakonsko uređenje ove oblasti, kao i definisanje ustanova koje mogu izvoditi programe obrazovanja i obuke odraslih.

Mjera 7: Uvesti koncept cjeloživotnog učenja o poduzetništvu kroz sisteme osnovnog i srednjeg obrazovanja, uključujući i neformalne oblike edukacije pri srednjim školama Federacije BiH.

Kao što je navedeno u uvodu, Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke je u saradnji sa GIZ-om u toku ove godine organizovalo dva okrugla stola o temama koje se odnose na cjeloživotno učenje. Na Okruglom stolu o nastavnim planovima i programima i cjeloživotnom učenju, upriličena su dva panela: (i) Nastavni planovi i programi u srednjem obrazovanju i (ii) Cjeloživotno učenje i zahtjevi tržišta rada. U okviru drugog navedenog panela, cjeloživotno učenje je razmatrano u kontekstu potrebe za kontinuiranim usavršavanjem znanja i vještina te unapređivanja kompetencija u svrhu ostvarivanja „trajne zapošljivosti“, odnosno sposobnosti zadržavanja na tržištu rada.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 5. sjednici od 30. 5. 2012. godine usvojilo Strategiju učenja o poduzetništvu u obrazovnim sistemima u Bosni i Hercegovini za period 2012-2015. sa Akcionim planom implementacije („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 31/12). Ovaj dokument je stvorio okvir za integrisanje učenja o poduzetništvu u postojeće predmete u okviru nastavnih planova i programa na svim nivoima obrazovanja i na prostoru cijele Bosne i Hercegovine. U okviru projekta Učenje o poduzetništvu u obrazovnom sistemu BiH koji je finansirala Evropska unija izrađen je Priručnik za predavače i škole: Uvođenje i razvoj Učenja o poduzetništvu u BiH. Priručnik je namijenjen prvenstveno nastavnicima u osnovnim i profesorima u srednjim školama koji žele da kod učenika unaprijede znanja, vještine i stavove koji se odnose na poduzetništvo i poticanje poduzetničkog duha.

Koncept cjeloživotnog učenja o poduzetništvu u Bosansko-podrinjskom kantonu integriran je u nastavne planove i programe srednje ekonomske i srednje trgovinske škole, a izučava se kroz predmet Poduzetništvo. Pored navedenog, učenici ovih škola su uključeni u Program učeničkog poduzetništva – BIP (Business Innovation Programmes), koji finansira Ambasada Norveške u BiH.

Sadržaji učenja o poduzetništvu u Tuzlanskom kantonu izučavaju se u srednjim stručnim školama u kojima se realizuju modularni nastavni planovi i programi u okviru sljedećih porodica zanimanja:

- Poljoprivreda i prerada hrane u okviru nastavnog predmeta Ekonomika i menadžment;
- Šumarstvo i obrada drveta; Geodezija i građevinarstvo; Ugostiteljstvo i turizam i Ekonomija, pravo, administracija i trgovina u okviru nastavnog predmeta Poduzetništvo;
- Geologija, rudarstvo i metalurgija; Hemija, nemetali i grafičarstvo; Tekstil i kožarstvo; Saobraćaj; Zdravstvo i ostale djelatnosti. U pilot školama koje provode modularne nastavne planove i programe za ova zanimanja učenici izučavaju predmet Osnovi poduzetništva.

- U JU Mješovitoj srednjoj elektrotehničkoj školi Tuzla, učenici, također izučavaju predmet Osnovi poduzetništva.

Učenje o poduzetništvu se u Unsko-sanskom kantonu realizuje kroz nastavne sadržaje i praktičnu nastavu u srednjim školama, a profesori ove sadržaje integriraju u nastavne aktivnosti koristeći Priručnik o poduzetništvu.

Mjera 8: U saradnji sa društvenim partnerima i dalje redovno provoditi ispitivanje tržišta rada u Federaciji BiH, s posebnim akcentom na prikupljanje informacija o potrebama poslodavaca za određenim zanimanjima i vještinama, te osigurati kvalitetan dijalog o tome kako na primjeren način iskoristiti dobivene rezultate u praksi.

Federalni zavod za zapošljavanje je u maju 2012. godine, kao i prethodnih godina, objavio Analizu tržišta rada i zapošljavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2011. godini sa procjenama za 2012. godinu. Dokument sadrži analizu socioekonomskog konteksta, osnovnih pokazatelja i kretanja na tržištu rada, anketu poslodavaca, analizu objavljivanih slobodnih radnih mjesta na internet stranici Zavoda, te opća zapažanja i preporuke.

U Bosansko-podrinjskom kantonu, Kantonalna služba za zapošljavanje učestvuje u radu tripartitnog savjetodavnog vijeća i daje svoj doprinos u kreiranju upisne politike u srednje škole. U Tuzlanskom kantonu je, također, uspostavljena dobra saradnja između Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta i Kantonalne službe za zapošljavanje u svrhu boljeg usklađivanja obrazovanja s potrebama tržišta rada. Slična praksa je i u Unsko-sanskom kantonu, gdje Kantonalna služba za zapošljavanje redovno izvještava Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona i obrazovne ustanove o stanju na tržištu rada u pogledu ponude i potražnje za zanimanjima srednjeg stručnog obrazovanja.

Mjera 9: Usvajanjem Operativnog plana udruženja poslodavaca, institucije i ustanove za obrazovanje, zavodi za zapošljavanje, gospodarske i obrtničke komore, te druge relevantne institucije će preuzeti obavezu saradnje na prikupljanju i uspostavljanju baza podataka koje će omogućiti kvalitetnije praćenje kretanja na tržištu rada s ciljem boljeg usklađivanja obrazovanja s potrebama tržišta rada.

Kreiranje i provedba upisne politike u srednjim školama i njeno usaglašavanje sa zahtjevima tržišta rada u Bosansko-podrinjskom kantonu ostvaruje se u okviru djelovanja tripartitnog savjetodavnog vijeća čiji sastav sačinjavaju predstavnici sljedećih institucija: Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport BPK, privrednih subjekata, kantonalne službe za zapošljavanje, privredne komore i obrazovnih institucija.